

Praksa sudova opšte nadležnosti

KUPOVINA PUTNIČKOG VOZILA OD NEVLASNIKA

Lice koje je kupilo u Nemačkoj od ovlašćenog prodavca i isplatilo kupoprodajnu cenu, platilo carinu na predmetno vozilo i registrovalo vozilo u SUP-u, smatra se savesnim kupcem.

Stoga nije potrebno da sud utvrđuje da li se vodi krivični ili disciplinski postupak protiv službenih lica koja su oduzela predmetni automobil jer to nije od uticaja na utvrđenje suda o vlasništvu na predmetnom automobilu.

Iz obrazloženja:

Prema utvrđenim činjenicama, tužilac je početkom 2003. god. odlučio da kupi manje teretno vozilo koje bi mu služilo za obavljanje poslova. Obratio se za pomoć sinu svoje sestre koji živi u Minhenu i on mu je putem interneta pronašao odgovarajuće vozilo u Nemačkoj, u gradu Rozenhajmu kod ovlašćenog prodavca vozila na auto-placu "Der Autospecialist". Tužilac je lično otišao u Nemačku i sa sestrićem u grad Rezenhajm na auto plac "Der Autospecialist" i kupio je teretno vozilo marke "Ford Fiesta Kurier" za koje vozilo je isplatio kupoprodajnu cenu od 1.800 evra dana 11. III 2003. god., te je zaključio kupoprodajni ugovor sa ovlašćenim prodavcem. Od ovlašćenog prodavca dobio je i švajcarsku saobraćajnu dozvolu br. ZH 101178, kao i drugu prateću dokumentaciju.

Tužilac je kupljeno teretno vozilo lično dovezao do Srbije i ostavio ga je u carinarnici. Vozilo je ocarinjeno u SUC - Carinarnica - ispostava 25046 železnička stanica u Subotici, dana 13. III 2003. god. Tužilac je preuzeo vozilo i platio je carinu po ispostavljenom računu SSUPC-a od 15. III 2003. god.

Nakon što je vozilo ocarinjeno, tužilac ga je dovezao kući i otpočeo je postupak registracije vozila u SUP-u Novi Sad. Dovezao ga je na tehnički pregled, zatim je izvršio obavezno osiguranje, te je podneo zahtev SUP-u N. Sad OUP Sr. Karlovci, dana 17. III 2003. god. za registraciju motornog vozila, a uz koji je priložio i svu dokumentaciju koju je dobio od prodavca vozila.

Službena lica SUP-a Novi Sad, OUP Sr. Karlovci su izvršili proveru preko Interpola činjenice da li je predmetno vozilo za čiju registraciju je tužilac podneo zahtev, krađeno u inostranstvu, te su nakon izvršene provere, ustanovivši da vozilo nije krađeno, dozvolili registraciju dana 8. IV 2003. god. Naime, službeno lice tuženog, na zahtev tužioca je stavilo belešku da je vozilo provereno i da je registracija dozvoljena dana 8. IV 2003. god. Motorno vozilo tužioca je registrovana u SUP-u Novi Sad OUP Sr. Karlovci, te je dobilo registarske tablice oznake NS 255-489.

Još pre nego što je vozilo oduzeto od tužioca, vršeno je veštačenje švajcarske saobraćajne dozvole br. ZH 101178, a koju je u svoj zahtev za registraciju predmetnog vozila priložio tužilac. Veštak je dostavio svoj nalaz dana 5. XI 2003. god. u kom nalazu je konstatovano da je ispitivanje sporne švajcarske saobraćajne dozvole izvršeno pomoću UV lampe i stereo mikroskopa pri različitim uslovima osvetljavanja, te da je upoređivanjem predmetne saobraćajne dozvole sa nespornim obrascem saobraćajne dozvole konstatovane razlike, ali nisu konstatovani tragovi razdiranja niti hemijskog brisanja. Veštak je dao mišljenje da sporni obrazac švajcarske saobraćajne dozvole za vozilo registarske oznake ZH 101178 nije originalan. Isto tako, ali nakon što je sporno vozilo oduzeto od tužioca, vršeno je veštačenje

spornog vozila sa zadatkom veštaka da utvrdi originalnost FIN oznake i brojeva na bloku motora. Veštačenjem je utvrđeno da je pregledom i primenom organskog rastvarača utvrđeno da se FIN broj nalazi utisnut na mestu za koje je to fabrički i predviđeno, ali da se boja podloge skida. Dato je mišljenje da je FIN br. na vozilu koji glasi WF03XXBAJT3672502 neoriginalan, pošto se radi o uvarivanju metalne pločice sa utisnutim navedenim FIN brojem, dok se originalni FIN broj ne može utvrditi, a da je broj na bloku motora originalan i glasi TG72502.

Protiv tužioca je pokrenuta istraga rešenjem o sprovođenju istrage, istražnog sudije Opštinskog suda u Novom Sadu, br. Ki-1009/04 od 7. X 2004. god., zbog krivičnog dela – falsifikovanja isprave i krivičnog dela – navođenja na overavanje neistinitog sadržaja, međutim rešenjem istražnog sudije br. Ki-1009/04 od 21. XII 2004. god., obustavljena je istraga protiv ovde tužioca, pošto je OJT u Novom Sadu odustao od gonjenja okrivljenog, ovde tužioca.

Predmetno vozilo tužioca su službena lica tuženog 4. VIII 2004. god. predali SUC - Carinarnica, Novi Sad, pošto je podnet zahtev za pokretanje prekršajnog postupka br. 230448 i od tada se vozilo više ne nalazi kod tuženog.

Tokom postupka tužilac je od ureda za drumski saobraćaj Kantona Ciriha, prijavio izveštaj od 16. VIII 2004. god., kojim oni potvrđuju da je automobil marke "Ford Fiesta Kurier", reg. br. ZH 101178, god. proizvodnje 2. IV 1997. god., bio registrovan na firmu Buechli Gebaudereinidung, Flughofstrasse 61, 8152 Glattbrugg.

Na tako utvrđene činjenice, suprotno žalbenim navodima tužene, prvostepeni sud je pravilnom ocenom izvedenih dokaza, koje je cenio, a koju ocenu dokaza prihvata i ovaj sud, nesumnjivo utvrdio da je tužilac kao savestan kupac stekao pravo svojine na predmetnom vozilu jer je isto kupio od ovlašćenog prodavca u Nemačkoj i na ime kupoprodajne cene isplatio 1.800 evra, koje vozilo je ocarinjeno i plaćena carina po istavljenom računu od 15. III 2003. god., nakon čega je tužilac podneo zahtev organu tužene za registraciju vozila, koje je izdalo saobraćajnu dozvolu, prethodno proverivši da vozilo nije ukradeno, pa kako je predmetno vozilo od strane službenih lica tužene oduzeto od tužioca, to je tužena pasivno legitimisana i u obavezi je da tužiocu isto vrati, jer je tokom postupka utvrđeno da je tužilac vlasnik automobila, a u vezi spornog automobila ne vodi se prekršajni niti krivični postupak.

Stoga imajući u vidu navedeno, nisu osnovani žalbeni navodi tužene, da prvostepeni sud nije utvrdio da je tužilac vlasnik automobila, ovo stoga što iz utvrđenja prvostepenog suda proizilazi da je tužilac vlasnik spornog automobila, jer je utvrdio da je automobil kupljen od nevlasnika koji u okviru svoje delatnosti stvarno stavlja u promet takve stvari, pa tužilac kao kupac automobila kupljenog od nevlasnika ima pravo svojine na automobilu shodno čl. 31. stav 1. Zakona o osnovama svojinskopравnih odnosa.

Neosnovano tužena ističe da prvostepeni sud nije utvrdio da je pokrenut ili okončan bilo kakav krivični ili disciplinski postupak protiv službenih lica organa koji su oduzeli sporno vozilo. Ovo stoga što je prvostepeni sud utvrdio da u vezi automobila nije u toku krivični ili prekršajni postupak protiv ovlašćenih lica, a to da li je pokrenut disciplinski postupak protiv službenih lica nije od uticaja na presuđenje u ovoj pravnoj stvari.

Kako se ni ostalim žalbenim navodima tužene ne dovodi u sumnju utvrđenje prvostepenog suda u pogledu odlučnih činjenica, to je valjalo odbijanjem žalbe tužene doneti odluku kao u izreci, a primenom čl. 375. ZPP-a.

(Presuda Okružnog suda u N. Sadu, Gž. 4548/05 od 7. XII 2006.)

Postoji solidarna odgovornost JKP "Put" i JP "Zavod za izgradnju grada" za štetu na vozilu koja je nastala upadanjem točka putničkog automobila u rupu na kolovozu.

Iz obrzloženja:

Prema utvrđenim činjenicama, tužilac je dana 18. IX 1997. godine, upravljajući svojim putničkim vozilom, u ulici Heroja Tepića, naspram broja 4. prednjim levim točkom vozila ušao u rupu na kolovozu, kojom prilikom su na vozilu nastala oštećenja. Tužilac nije bio u mogućnosti da primeti rupu-oštećenje na kolovozu, jer ista nije bila obeležena odgovarajućim znakom. Zbog slabog kontrasta rupe u odnosu na kolovoz bilo je otežano njeno pravovremeno uočavanje, pa tužilac nije bio u mogućnost da primeti rupu na kolovozu niti je mogao pravovremeno da preuzme radnju u cilju izbegavanja iste.

Po zapisniku Sekretarijata za komunalne poslove od 22. IX 1997. godine, odobreni su JKP "Vodovod i kanalizacija" radovi na popravci kanizacionog priključka u Novom Sadu u ulici Heroja Tepića i oročeno je njihovo izvođenje. Iz katastra komunalnih instalacija u ul. Heroja Tepića vidljivi su kanizacioni priključci, kao i aktivnosti nadležnih službi za otklanjanje havarija na kanizacionom priključku, ali tek nakon štetnog događaja.

Kritičnom prilikom, na vozilu tužioca nastala je šteta koja na dan 23. IV 2003. godine iznosi 11.344,50 dinara.

Na tako utvrđene činjenice prvostepeni sud je pogrešnom primenom materijalnog prava tužbeni zahtev odbio.

Naime, odredbom člana 4. st. 2. Zakona o putevima propisano je da obavljanje poslova održavanja, zaštite, razvoja i upravljanja lokalnim i nekategorisanim putevima, kao i ulicama u naselju, obezbeđuje opština, odnosno grad. Odredbom čl. 17. istog zakona propisano je da se pod održavanjem javnog puta u smislu ovog zakona, smatraju radovi kojim se obezbeđuje nesmetan i bezbedan saobraćaj vozila i čuva upotreba vrednost puta.

Odlukom o komunalnom redu, odredbom čl. 2. st. 1. tač. 7. propisano je da se komunalnim redom u smislu ove odluke smatra i raskopavanje i dovođenje raskopanih ili na drugi način oštećenih javnih površina u ispravno stanje, dok se članom 3. iste odluke definiše pojam javne površine, pa je u stavu 1. tač. 1. navedenog člana propisano da u javne površine spadaju i kolovozi. Nadalje, odredbom čl. 76. st. 1. Odluke o komunalnom redu propisano je da radove na dovođenju u ispravno stanje raskopane javne površine namenjene za saobraćaj vozila i pešaka izvodi javno komunalno preduzeće koje održava te javne površine uz stručni nadzor i u skladu sa tehničkim uslovima za raskopavanje i dovođenje raskopanih javnih površina u ispravno stanje.

Odlukom člana 3. Odluke o organizovanju komunalne radne organizacije za puteve "Put" sa p.o. propisne su delatnosti koje obavlja ovo javno komunalno preduzeće, pa je u stavu 1. alineja 1. kao jedna od delatnosti ovog preduzeća propisano i održavanje ulica i ostalih saobraćajnih površina namenjenih za saobraćaj vozila i pešaka.

U konkretnom slučaju, iako i sam u pobijanoj presudi navodi neke od citiranih propisa, prvostepeni sud izvodi pogrešan zaključak o nepostojanju pasivne legitimacije tuženih za materijalnu štetu koju je tužilac pretrpeo u predmetnom štetnom događaju.

Naime, u prvostepenom postupku je nesumnjivo utvrđeno da je tužilac pretrpeo štetu na vozilu na taj način što je u ul. Heroja Tepića naspram broja 4 prednjim levim točkom vozila ušao u oštećenje-rupu na kolovozu koju nije bio u mogućnosti da primeti. Dakle, utvrđeno je da je predmetna šteta na vozilu tužioca u uzročno-posledičnoj vezi sa oštećenjima koja su postojala na putu - ulici Heroja Tepića u N. Sadu, za čije održavanje je shodno citiranim propisima nadležan Grad Novi Sad, odnosno gradska javna preduzeća kojima je Grad Novi Sad kao osnivač poverio ovaj posao, a to su tuženi prvog i drugog reda.

Osnov odgovornosti tuženog JKP "Put" proizilazi pre svega iz Odluke o osnivanju ovog javnog komunalnog preduzeća, kojom su mu povereni poslovi održavanja lokalnih putnih mreža, ulica i nekategorisanih puteva Opštine Novi Sad. S obzirom da iz utvrđenih činjenica proizilazi da je tužilac dokazao činjenicu da su nastala oštećenja na vozilu u uzročnoj vezi sa oštećenjem - rupom na putu u ul. Heroja Tepića nesumnjivo proizilazi odgovornost tuženog prvog reda na naknadu predmetne štete, dok odgovornost tuženog JP "Zavod za izgradnju grada" proizilazi iz činjenice da je Odlukom o osnivanju ovog javnog preduzeća, kao i Odlukom o programu uređenja gradskog građevinskog zemljišta, osnivač opredelio obavezu i finansijska sredstva tuženog JP "Zavod za izgradnju grada" da investira u objekte zajedničke i individualne komunalne potrošnje, kako se to žalbom tužioca osnovano ističe. Iz napred navedenog proizilazi da tužilac ima pravo na naknadu pretrpljene materijalne štete i to ne samo od tuženog JKP "Put", koji je bio dužan da se stara o održavanju puteva, već i od tuženog JP "Zavod za izgradnju grada", kao investitora takvih radova, zbog čega je njihova odgovornost solidarna.

(Presuda Okružnog suda u Novom Sadu, Gž. 3811/03 od 16. III 2005.)

ODGOVORNOST GARANTNOG FONDA

Oštećena lica koja nisu mogla svoja priznata potraživanja prema osiguravajućoj organizaciji nad kojom je otvoren stečaj da naplate iz stečajne mase, mogu to ostvariti iz sredstava garantnog fonda pod uslovom da pre 6. VII 1997. godine nije okončan stečaj nad organizacijom za osiguranje. Ukoliko se oštećeno lice nije obraćalo garantnom fondu sa zahtevom za naknadu štete sve do podnošenja tužbe, tada ima pravo na kamatu od dana podnošenja tužbe.

Iz obrazloženja:

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, JGSP "Novi Sad" osigurao je putnike autobusa reg. br. NS 243-235 kod "P." osiguranje u Novom Sadu po polisi br. 105670, sa važnošću u periodu od 26. VIII 1997. do 26. VIII 1998. godine. Kao putnik u autobusu, tužilac je 29. VII 1998. godine doživeo saobraćajnu nesreću u kojoj je zadobio telesne povrede. Rešenjem Trgovinskog suda u Novom Sadu br. 1833/2000 od 27. XII 2000. godine otvoren je stečajni postupak nad "P." osiguranjem. Pravosnažnom presudom Trgovinskog suda u N. Sadu P. 1740/01 od 19. IX 2002. godine utvrđeno je potraživanje tužioca prema "P." osiguranja u stečaju u iznosu od 330.780,48 dinara, kao naknada štete zbog trajnog gubitka opšte radne sposobnosti, sa zakonskom zateznom kamatom od 13. III 2001. godine do isplate. Pored toga, "Panonija" je obavezana da tužiocu naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 40.219,20 dinara u roku od 8 dana. Rešenjem Trgovinskog su-

da u N. Sadu St. br. 1833/00 od 25. XII 2002. godine stečajni postupak nad ovim dužnikom je zaključen, a potraživanja stečajnog dužnika preneti na tuženi Garantni fond.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja, pravilan je zaključak nižestepenih sudova da je tužena u obavezi da tužiocu naknadi štetu u vidu priznatog potraživanja prema AD za osiguranje "P.", koje je preneto na tuženi Garantni fond, po zaključenom stečajnom postupku nad stečajnim dužnikom AD za osiguranje "P."

Prema čl. 99. st 2. tač. 3. Zakona o osiguranju imovine i lica ("Sl. list SRJ", br. 30/96, stupio na snagu 6. VII 1996. godine), između ostalog, sredstva Garantnog fonda koriste se za naknadu štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila za koje je zaključen ugovor o obaveznom osiguranju sa organizacijom za osiguranje nad kojom je otvoren stečajni postupak. Prema čl. 106. istog zakona, iz sredstava Garantnog fonda naknđuje se šteta, odnosno deo štete koji nije naknađen iz stečajne mase. I konačno, prema čl. 156., odredbe o Garantnom fondu primenjuju se od 7. VII 1997. godine.

Dakle, posle 6. VII 1997. godine oštećena lica neizmirena potraživanja iz stečajne mase osiguravajuće organizacije mogu ostvariti iz sredstava Garantnog fonda, pod uslovom da pre navedenog datuma nije okončan stečaj nad organizacijom za osiguranje.

U konkretnom slučaju, potraživanje tužioca nije naknađeno iz stečajne mase osiguravajuće organizacije. Preneto je na tuženi Garantni fond, po zaključenom stečajnom postupku, koji je otvoren u vreme važenja odredbi o Garantnom fondu. Obzirom na to, pravilno je primenjeno materijalno pravo kada je tuženi obavezan da tužiocu isplati priznato potraživanje, koje nije naknađeno iz stečajne mase "P." AD za osiguranje iz Novog Sada.

Međutim, osnovano se revizijom tuženog ističe da je nižestepenim presudama pogrešno primenjeno materijalno pravo kada je tužiocu na iznos od 330.780,48 dinara dosuđena zakonska zatezna kamata od 13. III 2001. godine, pre podnošenja tužbe u ovom sporu.

Prema čl. 106. Zakona o osiguranju imovine i lica, dospelost zahteva za naknadu štete iz sredstava Garantnog fonda uslovljena je prethodnim zaključenjem stečajnog postupka. Međutim, dugovana naknada štete može se izmiriti i pre tog roka, na osnovu sporazuma oštećenog i Garantnog fonda. Kako se tužilac nije obraćao tuženom sa zahtevom za naknadu štete sve do podnošenja tužbe u ovom sporu, tuženi je pao u docnju od dana podnošenja tužbe, od 24. III 2003. godine. Zato su nižestepene presude u delu kojim je odlučeno o zakonskoj zateznoj kamati preinačene, a tužiocu dosuđena zakonska zatezna kamata od dana podnošenja tužbe, a za prethodni period njegov zahtev za isplatu kamate odbijen.

(Presuda Vrhovnog suda Srbije, Rev. 1822/04 od 2. II 2006.)

OPOZIV POKLONA ZBOG GRUBE NEBLAGODARNOSTI POKLONOPRIMCA

Gruba neblagodarnost poklonoprимca prema poklonodavcu može se iskazati i u nanošenju uvrede časti poklonodavca na taj način što je poklonoprимac (očuh) zlostavljao maloletnu ćerku poklonodavca iz prethodnog braka koje se odrazilo u narušavanju zdravlja maloletne ćerke.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilja-protivtužena je u svojstvu davaoca izdržavanja zaključila sa sada pokojnom J. S. kao primaocem izdržavanja dana 16. I 1991. godine ugovor o doživotnom izdržavanju koji su sudski overile dana 17. XII 1991. godine. Predmet tog ugovora je bio predmetni dvosobni stan koji je primalac izdržavanja stekla otkupom pre toga koji za slučaj smrti ostaje davaocu izdržavanja, dok se ona pak obavezala da neguje, posluhuje i pruža zdravstvenu zaštitu primaocu izdržavanja, što je tužilja-protivtužena i činila. Ovde parnične stranke su se venčale dana 14. VIII 1993. godine, a tužilja-protivtužena je nastavila da izvršava svoje obaveze davaoca izdržavanja iz zaključenog ugovora nabavljajući lekove, održavajući higijenu i donoseći hranu J. S. koja je preminula 14. VII 1997. godine. Nakon toga, dana 24. II 1998. godine tužilja-protivtužena je u svojstvu darodavca darovnim ugovorom koji su sutradan sudski overili, poklonila svom suprugu, ovde tuženom-protivtužiocu kao daroprimcu 1/2 idealnih delova navedenog dvosobnog stana. Njih dvoje su se razveli dana 18. V 2000. godine zbog toga što je on kao očuh zlostavljao tužiljinu maloletnu ćerku iz prethodnog braka, koja je prema mišljenju školskog psihologa zato bila na ivici emotivne izdržljivosti i u opasnosti i strahu od ponovljenog očuhovog zlostavljanja, zbog čega je savetovao tužilju da ovaj porodični problem razreši razvodom braka. Tuženi-protivtužilac je za vreme trajanja njihovog braka prodao jedan svoj plac za iznos od 15.000 DM koji je utrošen na kupovinu nove kade, nove tuš baterije, za farbanje drvenarije i krečenje predmetnog stana, kao i za kupovinu nekih stvari pokućstva i advokatske troškove. Za vreme trajanja njihove bračne zajednice, tužilja-protivtužena je uglavnom bila zaposlena osim manjeg prekida, dok je tuženi-protivtužilac bio zaposlen ili se bavio obradom zemlje.

Na bazi izloženog činjeničnog stanja, nižestepeni sudovi su pravilno primenili materijalno pravo našavši da je u konkretnom slučaju ispunjen razlog za raskidom, odnosno opozivom predmetnog ugovora o poklonu zbog grube neblagodarnosti tuženog-protivtužioca kao poklonoprjemca prema tužilji-protivtuženoj kao poklonodavcu iskazane u narušavanju zdravlja njene maloletne ćerke, čime je nanio uvredu časti poklonodavcu, u smislu paragrafa 567. Srpskog građanskog zakonika čije se odredbe primenjuju prema članu 4. Zakona o nevažnosti pravnih propisa donetih pre 6. IV 1941. godine i za vreme neprijateljske okupacije (objavljenog u "Sl. listu FNRJ", br. 86/46 sa izmenama u brojevima 104/96 i 96/47). Kao i to da tuženi kao protivtužilac nije stekao pravo susvojine sa 1/2 idealnih delova na predmetnom stanu jer ga nije stekao zajedničkim radom u bračnoj zajednici sa tužiljom-protivtuženom, po pravnom stanovištu Vrhovnog suda u smislu člana 321. stav 1. tada važećeg Zakona o braku i porodičnim odnosima, već ga je kao svoju posebnu imovinu stekla isključivo tužilja-protivtužena izvršavanjem svojih ugovornih obaveza davaoca izdržavanja iz ranije zaključenog ugovora o doživotnom izdržavanju, u smislu člana 320. citiranog Zakona.

Neosnovano revident napada primenu materijalnog prava u pobijanoj presudi navodom da stabilizacija njihovog braka nije bila motiv za poklon koji mu je tužilja-protivtužena učinila i da se zato sa aspekta tog motiva (a u kontekstu razvoda) koji je kasnije usledio, ne može ceniti ispunjenost uslova za raskid predmetnog ugovora o poklonu. Stoga što predmet ovog spora nije poništaj ugovora o poklonu da bi motiv sa kog je poklon učinjen bio od značaja. Obzirom da je predmet ove parnice raskid, odnosno opoziv ugovora o poklonu, kao jednostranog i dobroćinog ugovora vezanog za lične odnose ugovarača; u kojoj je zato od krucijalne

važnosti (ne)postojanje pokazane neblagodarnosti prema poklonodavcu, kao u konkretnom slučaju.

Preostali revizijski navodi tuženog-protivtužioca su irelevantni za odluku u ovoj pravnoj stvari jer se odnose na novac koji je dobijen prodajom njegovog placa, a koji je utrošen za navedene radove tekućeg i investicionog održavanja predmetnog stana i kupovinu nekih stvari pokušstva, smatrajući da mu je u tom novčanom iznosu pričinjena šteta u imovini, u visini koju su nižestepeni sudovi propustili da utvrde veštačenjem. Ne samo zato što time napada činjenično stanje iz kog razloga se revizija ne može izjaviti u smislu člana 398. stav 2. ZPP, već i stoga što bi to bio zahtev obligaciono-pravne prirode koji tuženi kao protivtužilac nije istakao u ovoj parnici u smislu člana 3. ZPP, u kojoj je neosnovano isticao svoj stvarnopravni zahtev za utvrđenje prava susvojine na predmetnom stanu.

(Presuda Vrhovnog suda Srbije, Rev. 2168/06 od 15. XI 2006.)

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA RAD SVOG ZAPOSLENOG

Odgovornost zdravstvene ustanove za štetu koju pretrpi pacijent od strane lekara zaposlenog u toj ustanovi se ceni prema pravnom standardu “pažnja dobrog stručnjaka”.

Iz obrazloženja:

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilja se zbog bolova u peti lečila kod tuženog. Dr B. Š. joj je kao terapiju dana 24. VI 1991. godine injekcijom lično ubrizgala lek ubodom u predelu leve pete i ubodom u predelu desnog gležnja, ali se tužilji posle 24 časa u predelu gležnja desnog skočnog zgloba javila infekcija u vidu otoka, bola i crvenila kože. Kako joj se stanje zdravlja pogoršavalo upućena je na lečenje u Klinički centar Novi Sad, gde je utvrđeno postojanje gnojne upale donjeg dela desne potkolenice i stopala i prepisana joj je terapija lekovima. S obzirom da joj se stanje zdravlja i dalje pogoršavalo tužilji su 2. VII 1991. godine i 24. VII 1991. godine urađene hirurške intervencije, zatim 23. IX 1991. godine i 2. X 1991. godine, da bi ponovo bila operisana 1994. i 1996. godine, kada joj je amputirana peta, donožna kost i peti prst na desnom stopalu. Uzrok infekcije je delovanje bakterije *Stafilokokus aureus* koja je uneta u organizam tužilje prilikom davanja injekcije tužilji od strane dr B. Š. Usled toga tužilja je zadobila tešku telesnu povredu koja je ostavila trajne posledice na desnom skočnom zglobo i desnom stopalu. Tužilja je trpela fizičke bolove i strah, jačine i trajanja, kako je to bliže opisano u prvostepenoj presudi. Posledica povreda su trajne anatomske i funkcionalne promene (u vidu otoka desnog zgloba, gubitka pokreta i fleksibilnosti u nožnom i donožnom predelu stopala, ograničeni pokreti zgloba između članaka i palca i dr.) koje predstavljaju umanjeње životne aktivnosti 20%. Tužilja sada može da obavlja samo lakše fizičke poslove u sedećem položaju. Usled ovih povreda ona ima dva ožiljka i trajnu naruženost srednjeg stepena.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja, pravilno su nižestepeni sudovi primenili materijalno pravo – odredbu člana 170. stav 1. ZOO kada su našli da je tuženi odgovoran za nastalu štetu i obavezan da istu naknadi.

Odredba člana 170 stav 1. ZOO propisuje da za štetu koju zaposleni u radu ili u vezi sa radom prouzrokuje trećem licu odgovara preduzeće u kome je zaposleni radio u trenutku prouzrokovanja štete, osim ako dokaže da je zaposleni u datim okolnostima postupao onako kako je trebalo.

Saglasno tome, kako je u ovom postupku utvrđeno da je do infekcije tužilje došlo prilikom davanja injekcije od strane radnika tuženog - lekara dr B. Š., kao i da tuženi nije dokazao da je lekar dr B. Š. postupala kako je trebalo - po pravilima medicinske struke, tj. da je pre uboda injekcijom pravilno očistila kožu tužilje i da nije kontaminirala ubodnu iglu pre njenog uboda u telo tužilje (bez obzira što je upotrebila iglu, odnosno špric za jednokratnu upotrebu), što znači da tako nije postignut onaj stepen brižljivosti koji je tuženi kao zdravstvena ustanova - Dom zdravlja, dužan da pruži, pravilno su nižestepeni sudovi zaključili da u smislu citirane odredbe člana 170. st. 1. ZOO postoji tuženikova odgovornost za nastalu štetu, pa su suprotni navodi revizije neosnovani.

Poslodavac se u smislu navedene odredbe člana 170. stav 1. ZOO može osloboditi od odgovornosti samo ako dokaže da je zaposleni u datim okolnostima postupao onako kako je trebalo, a u suprotnom on odgovara po principu subjektivne odgovornosti (član 154. i 158. ZOO), pri čemu kod utvrđivanja te odgovornosti ceni sve okolnosti konkretnog slučaja, a merilo da li je postupak zaposlenog ispravan ne može biti pažnja koja se pri obavljanju određenih poslova zahteva od tog zaposlenog, već se odgovornost poslodavca ocenjuje prema stepenu brižljivosti kojom je poslodavac ovde tuženi dužan da vrši poslove kojima se profesionalno bavi određenom delatnošću, odnosno zahteva se pažnja dobrog stručnjaka. U tom slučaju štetna radnja skrivljena je ako rad zaposlenog nije obavljen onom brižljivošću koja se traži za poslodavca, tj. tuženog u konkretnom slučaju.

(Presuda Vrhovnog suda Srbije, Rev. 1900/05 5. X 2005.)

OBAVEZA IZDRŽAVANJA MALODOBNE DECE

Boravak malodobne dece od mesec dana kod oca za vreme letnjeg raspusta nema uticaja na njegovu obavezu plaćanja izdržavanja za taj period (niti ga oslobađa, niti se umanjuje), jer se radi o održavanju ličnih odnosa između roditelja i dece.

Iz obrazloženja:

Prvostepeni sud prilikom određivanja predloženog izvršenja nije postupio u skladu sa odredbom člana 156. ZIP-a, kojom je propisano da se izvršenje na zaradi može sprovesti do iznosa od dve trećine zarade, jer u konkretnom slučaju nije ograničio izvršenje na plenidbu zarade izvršnog dužnika do iznosa od dve trećine, pa protivno navedenoj odredbi, postoji mogućnost da bi se sprovođenjem tako određenog izvršenja naplate novčanog potraživanja dospelih rata u ukupnom iznosu od 34.000,00 dinara i budućih mesečnih rata plenila cela zarada, odnosno preko iznosa od dve trećine zarade izvršnog dužnika sve do konačne naplate, zbog čega je ovaj sud pazeći po službenoj dužnosti i na pravilnu primenu materijalnog prava ograničio određeno izvršenje shodno navedenoj odredbi ZIP-a. U vezi sa navedenim, neosnovani su žalbeni navodi izvršnog dužnika da bi se protivno zakonskim odredbama određenim izvršenjem izvršnom dužniku obustavljalo dve trećine zarade, iz razloga što se upravo saglasno citiranoj odredbi člana 156. ZIP-a izvršenje na zaradi može sprovesti do iznosa od dve trećine zarade.

Nisu od uticaja na pravilnost pobijanog rešenja žalbeni navodi izvršnog dužnika da su mldb. M. i M. K. u periodu od 1. VII 2006. godine do 31. VII 2006. godine bile kod njega, te da im za taj period ne pripada njegov deo doprinosa za izdržavanje, iz razloga što održavanje ličnih odnosa između roditelja i dece ne uti-

će na samu obavezu plaćanja izdržavanja, pa boravak mldb. dece kod oca, ovde izvršnog dužnika, istog ne oslobađa, niti umanjuje njegovu obavezu plaćanja izdržavanja za taj period.

U preostalom delu rešenje o izvršenju je u saglasnosti sa presudom – izvršnom ispravom, na osnovu koje je doneto i u skladu sa ostalim odredbama ZIP-a, a kako izvršni dužnik u žalbi ne navodi razloge koji u smislu odredbi člana 15. ZIP-a sprečavaju izvršenje u ovom izvršnom postupku, niti pruža dokaz da je svoju obavezu po izvršnoj ispravi i ispunio, sud je na osnovu navedenog i primenom odredbe člana 387. tačka 2. ZPP-a, a u vezi sa članom 27. ZIP-a, odlučio kao u izreci.

(Rešenje Okružnog suda u Novom Sadu, Gž. 6561/06 od 22. XI 2006.)

REŠENJE O NASLEĐIVANJU I OSTVARIVANJE NEKOG SVOJINSKOG PRAVA

Donošenje rešenja o nasleđivanju ne sprečava učesnika ostavinskog postupka da u parnici ističe zahtev da se izdvoji deo pojedine stvari ili prava iz raspravljene zaostavštine koji ne proizilazi iz naslednopravnog odnosa, već iz prava svojine ili nekog drugog pravnog odnosa sa ostaviocem, nezavisno od prava na nasleđe.

Iz obrazloženja:

Pobijanim rešenjem o nasleđivanju prvostepeni sud je utvrdio šta čini zaostavštinu iza pokojne S. D, ko su zakonski naslednici, i u kom delu ovi zakonski naslednici nasleđuju nekretnine.

Protiv napred navedenog rešenja blagovremenu žalbu je uložio zakonski naslednik S. M., pobijajući ga sa svih zakonskih razloga predviđenih odredbama ZPP-a.

Žalba nije osnovana.

Ispitujući pobijano rešenje u smislu čl. 372. ZPP-a, a u vezi sa čl. 388. ZPP-a, pravilno je prvostepeni sud bez bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti utvrdio sve bitne činjenice i na tako utvrđene činjenice pravilno primenio materijalno pravo kada je doneo osporeno rešenje.

Naime, iz prvostepenog spisa proizilazi da je ostavinski postupak iza pokojne S. D. pokrenut dana 9. VII 2004. godine, te da je uvidom u spise predmeta i izjave zakonskih naslednika sud utvrdio podatke o ostaviteljici, zaostavštinu i krug zakonskih naslednika. Kako su u ostavinskom postupku ćerke ostaviteljice dale pozitivne nasledničke izjave i prihvatile se nasleđa koje im po Zakonu pripada, a sin ostaviteljice S. M. nije pristupio na ročište koje je održano 30. III 2005. godine, na koje je bio uredno pozvan, sud je u odnosu na njega pravilno odlučio primenom odredbe člana 115. Zakona o vanparničnom postupku Republike Srbije, te mu je dodelio nasledni deo koji mu po Zakonu pripada.

Suprotno žalbenim navodima, pravilno je prvostepeni sud utvrdio zaostavštinu ostavioca, posebno imajući u vidu činjenicu da zakonski naslednik, sin, nije se odazvao pozivu suda iako je uredno pozvan, niti je osporio obim zaostavštine iza pokojne majke. Naime, rešenjem o nasleđivanju se oglašavaju naslednici umrlog, i utvrđuje koja prava pripadaju naslednicima. Donošenje rešenja o nasleđivanju ne sprečava učesnika ostavinskog postupka da u parnici ističe zahtev da se izdvoji

deo pojedine stvari ili prava iz raspravljene zaostavštine koji ne proizilazi iz naslednog pravnog odnosa već iz prava svojine ili nekog drugog pravnog odnosa sa ostaviocem nezavisno do prava na nasleđe.

(Rešenje Okružnog suda u Novom Sadu, Gž. 3479/05 od 23. XI 2006.)

UTVRĐIVANJE VREDNOSTI PREDMETA SPORA

Vrednost predmeta spora označena u tužbi se ne može menjati samoinicijativno odlukom suda u toku parnice jer se vrednost predmeta spora od strane suda utvrđuje samo na način propisan u članu 40. st. 3. ZPP iz 1976. godine, odnosno čl. 34. st. 3. ZPP-a iz 2004. godine.

Iz obrazloženja:

Presudom Opštinskog suda u Novom Sadu P. 1125/97 od 20. XI 2002. godine, ispravljenoj rešenjem istog suda od 5. II 2003. godine, stavom prvim izreke delimično je usvojen tužbeni zahtev pa je utvrđeno da je tužilac vlasnik nekretnina bliže opisanih u izreci presude od 14/100 delova, te su obavezani tuženi da tužiocu izdaju podobnu ispravu za zemljišno knjižni i katastarski prenos i uknjižbu prava suvlasništva ili će se to učiniti na osnovu presude, te su obavezani prvo i drugo tuženi da tužiocu isplate na ime parničnih troškova 108.715,00 dinara. Stavom drugim izreke odbijen je kao neosnovan deo tužbenog zahteva kojim je tužilac tražio da se utvrdi pravo vlasništvo na predmetnoj nepokretnosti preko dosuđenih 14/100 delova do 4/14 delova, kao i u delu kojim je tražio troškove parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom.

Odlučujući o žalbi prvo i drugotuženog, Okružni sud u Novom Sadu je presudom Gž. 1205/03 od 31. VII 2003. godine odbio žalbu kao neosnovanu i potvrdio prvostepenu presudu u pobijanom usvajajućem delu.

Protiv navedene drugostepene presude prvo i drugotuženi su blagovremeno izjavili reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Tužilja je podnela odgovor na reviziju.

Odlučujući o reviziji prvo i drugotuženog u smislu čl. 391. ZPP-a, a u vezi sa čl. 389. st. 2. ZPP-a, Vrhovni sud je našao da revizija nije dozvoljena jer je izjavljena protiv presude protiv koje se ne može podneti.

Naime, prema odredbama čl. 72. Zakona o izmenama i dopunama ZPP-a ("Sl. list SRJ", br. 12/98 od 6. III 1998. godine, stupio na snagu 14. III 1998. godine), kojima su novelirane odredbe čl. 382. st. 3. ZPP-a, revizija nije dozvoljena u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na potraživanje u novcu, predaju stvari ili izvršenje neke druge činidbe, ako vrednost predmeta spora koji je tužilac u tužbi naveo na prelazi iznos od 15.000,00 dinara. Odredbom čl. 16. st. 3. Zakona o izmenama i dopunama ZPP-a ("Sl. list SRJ", br. 3/02), koji je stupio na snagu 26. I 2002. godine, propisano je da se u reviziji izjavljenoj protiv pravosnažne odluke drugostepenog suda u postupku koji je pokrenut pre stupanja na snagu ovog Zakona, rešava po pravilima parničnog postupka koja su važila do dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Odredbom čl. 40. st. 3. ZPP-a je propisano da će sud najdocnije na pripremnom ročištu, a ako pripremnog ročište nije održano onda na glavnoj raspravi pre početka raspravljanja o glavnoj stvari, brzo i na pogodan način proveriti tačnost označene vrednosti spora.

U tužbi podnetoj 20. II 1997. godine radi utvrđenja prava svojine predmetnih nepokretnosti, tužilac je označio vrednost predmeta spora u iznosu od 2.000,00 dinara.

Kako je tužba u ovom imovinsko pravnom sporu podneta 20. II 1997. godine, a prvostepena presuda doneta 20. XI 2002. godine, revizija nije dozvoljena u smislu čl. 382. st. 3. ZPP-a, jer vrednost predmeta spora ne prelazi iznos od 15.000,00 dinara, bez obzira što je prvostepeni sud u svojoj odluci utvrdio vrednost predmeta spora u iznosu od 529.571,90 dinara. Ovo stoga što se vrednost predmeta spora od strane suda utvrđuje na način propisan čl. 40. st. 3. ZPP-a.

Sa iznetih razloga, Vrhovni sud je kao nedozvoljenu odbacio reviziju prvo i drugotuženog, na osnovu odredbe čl. 392. ZPP-a.

(Rešenje Vrhovnog suda Srbije, Rev. 274/04 od 4. II 2004.)

PRAVNI INTERES POVERIOCA ZA PODNOŠENJE TUŽBE

Poverilac ima pravni interes za podnošenje tužbe radi utvrđenja prava vlasništva njegovog dužnika na nekretnini koja se u zemljišnim knjigama vodi kao isključiva svojina bračnog druga dužnika kako bi mogao da naplati iz dela imovine koja pripada dužniku svoje potraživanje utvrđeno pravosnažnom sudskom presudom.

Iz obrazloženja:

Pobijanom drugostepenom presudom Okružnog suda u Novom Sadu Gž. 4872/02 od 3. II 2006. godine, žalba drugotuženog je odbijena i presuda Opštinskog suda u Novom Sadu P. 2129/04 od 13. V 2004. godine je potvrđena. Navedenom presudom Opštinskog suda u N. Sadu tužbeni zahtev tužilje usvojen je u celosti, pa je utvrđeno da je prvotužena I. A. iz N. S. vlasnik 1/2 dela stana koji se nalazi u N. S. koji je vlasništvo drugotuženog I. I. po osnovu ugovora o otkupu stana iz društvene svojine, a na osnovu zajedničkog ulaganja u sticanju imovine u bračnoj zajednici odnosno na osnovu bračne sutekovine. Naloženo je zemljišno knjižnom odeljenju Opštinskog suda u N. S. da izvrši zemljišno knjižni i katastarski prenos prava vlasništva u 1/2 dela stana u Novom Sadu, sa imena drugotuženog na ime prvotužene u 1/2 dela, a na osnovu ove presude u zakonskom roku.

Protiv navedene drugostepene presude drugotuženi je blagovremeno izjavio dozvoljenu reviziju, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Prema utvrđenju prvostepenog suda prvotužena se od pre više od dve godine iselila iz predmetnog stana navedenog u tužbi kao njeno prebivalište, i sve to vreme živi u inostranstvu sa suprugom (u SAD), a o novoj adresi nije obavestila sud. U stanu koji je naveden u tužbi kao njeno prebivalište nalaze se podstanari. Iz izveštaja Policijskog odeljenja Liman od 14. XII 2003. godine prvostepeni sud je utvrdio da je navedeno Odeljenje proverom kroz spise AOP-a SUP Novi Sad po datim podacima utvrdilo da u tom sistemu prvotužena ne postoji. Stoga je, i po mišljenju Vrhovnog suda, prvostepeni sud pravilno u smislu člana 145. ranijeg saveznog ZPP-a, sva dalja dostavljanja prvotuženoj u ovoj parnici vršio pribijanjem pismena na oglasnu tablu suda.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, prvotužena I. A. koja je bila zaposlena kao referent blagajnik kod tužioca je pravosnažnom presudom K.130/95 od 18. XII 1996. godine osuđena na kaznu zatvora 6 godina zbog krivičnog dela prone-

vere i produženog dela falsifikovanja službene isprave. Istom presudom tužiocu je delimično dosuđen imovinsko-pravni zahtev tako što je obavezana da tužiocu kao oštećenom plati 105.924,16 DM, 2.400 USA\$, 4.297 CHF i 1.034 MLG u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan isplate sa domicilnom kamatom od dana presuđenja do isplate. Prvotužena je 1. V 1971. godine zaključila brak sa drugotuženim I. I. koji nije razveden. Drugotuženi je od 1. IX 1971. godine do 22. II 1992. godine bio u radnom odnosu kod RT N. S., a 1973. godine dobio je društveni stan na korišćenje u N. S., koji je otkupio 1991. godine. Stan je upisan u zemljišne knjige na ime drugotuženog. Prvotužena ne poseduje druge nekretnine na teritoriji Grada N. Sada i Opštine B. Topola. Posle izlaska iz zatvora prvotužena se iselila sa drugotuženim iz predmetnog stana i otišla u inostranstvo, a stan izdaje podstanarima.

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja, koje se revizijom ne može pobijati (član 385. stav 3. ranijeg saveznog ZPP-a), pravilno su nižestepeni sudovi usvojili tužbeni zahtev tužioca kao osnovan.

U toku trajanja braka tuženih zaključenog 1971. godine drugotuženi je zaključio ugovor o otkupu stana 1991. godine, u kome su tuženi stanovali sve do njihovog iseljenja iz tog stana i odlaska u inostranstvo.

Kako je drugotuženi predmetni stan dobio na korišćenje 1973. godine, kada su tuženi bili u braku i isti otkupio 1991. godine, takođe u toku trajanja braka sa prvotuženom, i Vrhovni sud nalazi da je na osnovu odredbi člana 321, 322. stav 2. i 330. st. 2. Zakona o braku i porodičnim odnosima, koji se primenjuje na sporni odnos, prvotužena vlasnik 1/2 dela predmetnog stana, po osnovu ugovora o otkupu stana iz društvene svojine, a na osnovu zajedničkog sticanja u bračnoj zajednici tuženih. Kako se u zemljišnim knjigama stan vodi na drugotuženog, pravilno je odlukom nižestepenih sudova naloženo Zemljišno knjižnom odeljenju Opštinskog suda u N. S. da izvrši upis 1/2 vlasništva prvotužene. Stoga su suprotni navodi revizije neosnovani.

Pravilno su nižestepeni sudovi utvrdili da tužilac ima pravni interes (član 187. ranijeg saveznog ZPP) za podnošenje ove tužbe. To tužiočevo pravo je pravo poverioca kako bi mogao da se naplati iz dela imovine prvotužene koja predstavlja predmet tužbenog zahteva i na taj način naplati svoje potraživanje dosuđeno pravosnažnom presudom Okružnog suda u N. S. K.130/95 od 18. XII 1996. godine (zasnovano je na odredbi člana 330. st. 2. Zakona o braku i porodičnim odnosima).

(Presuda Vrhovnog suda Srbije, Rev. 1126/06 od 19. X 2006.)

DOZVOLJENOST REVIZIJE

U imovinskopravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu, dozvoljenost revizije se ceni prema odredbama ZPP-a koje su važile na dan preinačenja tužbe.

Iz obrazloženja:

Presudom Opštinskog suda u N. S. P.6067/05 od 31. I 2006. godine, u stavu prvom izreke, odbijen je tužbeni zahtev kojim je tužilac tražio da se obaveže tuženi da mu naknadi nematerijalnu štetu isplatom 100.000,00 dinara za pretrpljene duševne bolove zbog umanjenja opšteživotne aktivnosti, 80.000,00 dinara za pretrpljene fizičke bolove i 80.000,00 za pretrpljeni strah, a sve sa zakonskom zateznom kamatom počev od 18. X 2004. godine, pa do isplate, kao i da mu naknadi

troškove postupka, dok je stavom drugim izreke tužilac oslobođen obaveze plaćanja sudske takse.

Presudom Okružnog suda u Novom Sadu 3883/06 od 27. VII 2006. godine, žalba tužioca je odbijena kao neosnovana, a prvestepena presuda potvrđena.

Protiv pravosnažne drugostepene presude tužilac je blagovremeno izjavio reviziju zbog pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući dozvoljenost revizije na osnovu čl. 382. st. 2. i čl. 389. st. 2. ZPP ("Sl. list SFRJ", br. 4/77... "Sl. list SRJ", br. 3/02) koji se primenjuje na osnovu čl. 491. st. 4. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 125/04), Vrhovni sud Srbije je našao da revizija nije dozvoljena jer je izjavljena protiv presude protiv koje se po zakonu ne može podneti.

Tužbeni zahtev u ovoj pravnoj stvari odnosi se na potraživanje u novcu. Tužba je podneta 6. XII 2000. godine, a tužilac je podneskom od 4. VI 2004. godine preinačio tužbeni zahtev tako što je istakao zahtev za isplatu 260.000,00 dinara. Tužbeni zahtev je odbijen, pa je vrednost spora revizijom pobijanog dela pravosnažne presude 260.000,00 dinara.

U imovinskopравnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu, dozvoljenost revizije se ceni prema odredbama Zakona o parničnom postupku, koje su važile na dan preinačenja tužbe.

Prema odredbi čl. 382. stav 2. ZPP, posle izmena izvršenim članom 8. Zakona o izmenama ZPP ("Sl. list SRJ", br. 3/02, koje su stupile na snagu 26. I 2002. godine), a koji je bio na snazi kada je tužilac preinačio tužbu, revizija nije dozvoljena u imovinskopравnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na potraživanje u novcu, ako vrednost predmeta spora pobijanog dela pravosnažne presude ne prelazi 300.000,00 dinara.

Kako vrednost spora revizijom pobijanog dela pravosnažne presude ne prelazi 300.000,00 dinara, revizija nije dozvoljena prema čl. 382. st. 2. ZPP.

(Rešenje Vrhovnog suda Srbije, Rev. 2523/06 od 14. XI 2006.)

PROMENA PRAVNOG STAVA I PONAVLJANJE POSTUPKA

Izmenjena pravna stanovišta Vrhovnog suda o pojedinim pravnim pitanjima ne predstavljaju nove dokaze, niti se radi o novim činjenicama za koje ranije tužilac nije znao, a u prisustvu kojih bi za njega mogla biti doneta povoljnija odluka, pa ne mogu biti osnovan razlog za ponavljanje postupka.

Iz obrazloženja:

Tužilac je tražio ponavljanje postupka pravosnažno okončanog presudom Okružnog suda iz Razloga predviđenog čl. 421. st. 1. tač. 9. ZPP, zbog mogućnosti upotrebe novog dokaza zbog koga bi za njega mogla biti doneta povoljnija odluka. Novi dokaz na kome se zasniva predlog za ponavljanje postupka je presuda Vrhovnog suda Srbije, Rev. br. 3536/01 od 24. IV 2002. godine u kojoj je izraženo pravno stanovište da se nesmetanim korišćenjem stana u dužem vremenskom periodu uz saglasnost davaoca stana na korišćenje može steći stanarsko pravo i bez dobijanja akta o dodeli stana i bez zaključenog ugovora o korišćenju, zbog koje bi prema navodima predloga, za tužioca u postupku čije ponavljanje traži bila doneta povoljnija odluka.

Pravilno su nižestepeni sudovi zaključili da izmenjena pravna stanovišta Vrhovnog suda o pojedinim pravnim pitanjima ne predstavljaju nove dokaze u smi-

slu čl. 421. st. 1. tač. 9. ZPP, niti se radi o novim činjenicama za koje tužilac nije ranije znao, a u prisustvu kojih bi za njega mogla biti doneta povoljnija odluka.

(Rešenje Vrhovnog suda Srbije, Rev. 1361/05 od 1. XII 2005.)

IZVRŠNI POSTUPAK

Činjenica da pre pokretanja izvršnog postupka postoji založno pravo na stvarima na kojima je predloženo izvršenje, ne izuzima te stvari od izvršenja u smislu čl. 70. ZIP-a, već samo utiče na redosled namirenja poverilaca.

IZ obrazloženja:

Rešenje prvostepenog suda od 28. IX 2006. godine kojim je prigovor izvršnog dužnika protiv rešenja o izvršenju odbačen kao neosnovan, doneto je protivno odredbi čl. 14. ZIP-a kojom je propisano da o žalbi odlučuje drugostepeni sud, osim u slučaju iz člana 19. st. 1. i 2. ovog zakona. Iako član 19. ZIP-a daje mogućnost prvostepenom sudu da, ako oceni da je osnovana, žalbu izvršnog dužnika izjavljenu protiv rešenja o izvršenju usvoji, to ne znači da prvostepeni sud ima ovlašćenje da, ako oceni da je neosnovana, žalbu izvršnog dužnika odbije odnosno odbaci, a kako je to u konkretnom slučaju učinio prvostepeni sud.

Iz navedenog proizilazi da nije bilo mesta donošenju pobijanog rešenja od 28. IX 2006. godine, pa je ovaj sud primenom čl. 387. st. 1. tač. 3. Zakona o parničnom postupku, u vezi čl. 27. ZIP-a ovo rešenje ukinuo, nakon čega je pristupio ispitivanju pobijanog rešenja o dozvoli izvršenja, te je utvrdio da je isto doneto bez povreda odredaba parničnog postupka i pravilnom primenom materijalnog prava.

Odredbom čl. 75. st. 1. ZIP-a određeno je da na popisanim stvarima izvršni poverilac stiče založno pravo u momentu kada sudski izvršitelj potpiše zapisnik o popisu, stavom 3. istog člana određeno je da kada popis izvršen u korist više izvršnih poverilaca, red prvenstva u sticanju založnog prava određuje se prema danu kada je predlog za izvršenje primljen u sud, a ako su predlozi za izvršenje primljeni istog dana, njihova založna prava imaju isti red prvenstva.

Odredbom čl. 89. st. 1. ZIP-a određeno je da ako se pored izvršnih poverilaca namiruju lica čija prava prestaju prodajom stvari, oni se uz shodnu primenu odredaba o prvenstvu namirenja u vezi sa prodajom nepokretnosti iz prodajne cene namiruju onim redom kojim su stekli založno pravo ili drugo pravo koje prodajom prestaje, ako zakonom za određena potraživanja nije drugačije propisano.

Odredbom čl. 139. st. 9. ZIP-a, a koje odredbe se prema čl. 91. ZIP-a shodno primenjuju i na izvršenja na pokretnim stvarima radi namirenja novčanog potraživanja, određeno je da se iz prodajne cene namiruju izvršni poverilac po čijem je predlogu određeno izvršenje, založni poverioci i kad nisu prijavili potraživanje i lica koja imaju pravo na naknadu za lične službenosti.

Iako je tačno da na stvarima koje su predmet pobijanog rešenja o izvršenju postoji založno pravo trećeg lica, ono ne sprečava izvršenje, s obzirom da shodno napred citiranim odredbama ZIP-a, činjenica da na stvarima koje su predmet izvršenja postoji založno pravo u korist više poverilaca, utiče samo na redosled namirenja poverilaca, a ne predstavlja razlog koji sprečava izvršenje kasnije nastalog založnog prava. Dakle, činjenica da pre pokretanja izvršnog postupka već postoji založno pravo na stvarima na kojima je predloženo izvršenje, ne izuzima te stvari od izvršenja u smislu čl. 70. ZIP-a.

(Rešenje Okružnog suda u Novom Sadu, Gž. 6767/06 od 7. XII 2006.)

Za stvari koje su u državini izvršnog dužnika važi oboriva pretpostavka da se radi o njegovoj svojini, pri čemu važi fikcija da kada se radi o bračnim i vanbračnim drugovima da su oni suvlasnici na tim stvarima u jednakim delovima, te se popis stvari može obaviti bez saglasnosti bračnog odnosno vanbračnog druga izvršnog dužnika.

Međutim, bez saglasnosti drugog suvlasnika ne može se prodavati cela popisana stvar, posebno ne bez obaveze uplate dela kupoprodajne cene i namirenja drugog suvlasnika, odnosno supružnika izvršnog dužnika.

Iz obrazloženja:

Pobijanim rešenjem Opštinskog suda u T. putnički automobil marke "Renault R 21" dosuđen je u svojinu izvršnom poveriocu M. V. Protiv ovog rešenja žalbu je izjavio izvršni dužnik, navodeći da on nije vlasnik predmetnog automobila već njegova supruga, i o ovoj činjenici su više puta kako on tako i njegova supruga izvestili punomoćnika izvršnog poverioca, sudskog izvršitelja i sudiju, ali je uvek dobijao odgovor da se predmetni automobil smatra bračnom sutekovinom supružnika, pa su suvlasnici u jednakim delovima, kao i da iz tog razloga supruga izvršnog dužnika nije tražila izuzimanje automobila iz popisa pokretnih stvari, potom navodi da predmet izvršenja može biti samo polovina automobila i da se prodaja može izvršiti tek kada njegova supruga da saglasnost, pa će se u svakom slučaju prvo namiriti ostali suvlasnici pa tek onda izvršni poverilac. Takođe navodi da je prvostepeni sud pogrešno primenio ZIP jer je trebalo polovinu cene da položi u depozit, a ne da dozvoli da izvršni poverilac preuzme celu stvar, pa je ovakvo rešenje suprotno i odredbama Porodičnog zakona i Zakona o osnovama svojinsko pravnih odnosa. U žalbi izvršni dužnik predlaže da se odredi privremena mera kojom bi se obavezao izvršni poverilac da položi u sudski depozit polovinu cene automobila do pravosnažnosti ovog rešenja. Uz žalbu izvršni dužnik dostavlja fotokopiju saobraćajne dozvole za predmetni automobil kao dokaz svojih tvrdnji.

Žalba je osnovana.

Ispitujući pobijano rešenje u smislu odredbe čl. 372. ZPP-a u vezi sa čl. 27. ZIP-a, ovaj sud je ustanovio da je prvostepeno rešenje donešeno pogrešnom primenom odredbe čl. 73. ZIP-a.

Rešenjem o izvršenju prvostepenog suda posl. br. I. 216/05 od 11. VIII 2005. godine na osnovu pravosnažne i izvršne presude Opštinskog suda u T. posl. br. P. 206/03 od 22. I 2004. godine određeno je izvršenje u korist izvršnog poverioca protiv izvršnog dužnika radi naplate iznosa od 7.143 evra u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan isplate i troškova izvršnog postupka u iznosu od 30.935,00 dinara javnom prodajom nekretnine dužnika upisane u LN br. 862 k.o. Bački Jarak, parc. br. 1211 izgrađeno građevinsko zemljište površine 3 ara 11 m² sa stambenom zgradom u ul. S. Š. br. 21 sagrađene na parceli br. 1211. Zaključkom posl. br. I. 216/05 od 11. VIII 2005. godine određeno je da izvršni poverilac stupa u već pokrenuti izvršni postupak pred prvostepenim sudom posl. br. I. 48/03 koji se vodi protiv izvršnog dužnika radi naplate potraživanja izvršnog poverioca iz rešenja o izvršenju posl. br. I. 216/05 od 11. VIII 2005. godine. Nakon toga, prvostepeni sud rešenjem posl. br. I. 216/05 od 8. XI 2005. godine menja rešenje o izvršenju posl. br. I. 216/05 od 11. VIII 2005. god. utoliko što je umesto javne prodaje nekretnine u svojini izvršnog dužnika određuje da će se izvršenje sprovesti popisom,

procenom i prodajom pokretnih stvari izvršnog dužnika, kao i da izvršni poverilac istupa iz izvršnog postupka koji se vodi protiv izvršnog dužnika pred prvostepenim sudom posl. br. 48/03. Nakon što je dana 1. II 2006. god. službeno lice izvršilo popis i procenu pokretnih stvari u državi izvršnog dužnika, po prigovoru trećeg lica B. S. prvostepeni sud zaključkom posl. br. I. 216/05 od 10. III 2006. godine odobrava plenidbu i određuje javnu prodaju pokretne stvari u državi izvršnog poverioca, putničkog automobila marke "Renault R 21" čija je procenjena vrednost iznos od 250.000,00 dinara. Kako se na prvo javno nadmetanje održano dana 30. V 2006. god. nije javio nijedan kupac, a na drugoj javnoj prodaji održanoj dana 30. V 2006. god. izvršni poverilac kupuje popisani automobil za polovinu procenjene vrednosti automobila, odnosno za iznos od 125.000,00 dinara, nakon čega izvršni dužnik ne dozvoljava predaju države automobila izvršnom poveriocu niti službenom licu SUP-a i traži da izvršni poverilac isplati polovinu vrednosti automobila njegovoj ženi jer je ona vlasnik automobila, a izvršni dužnik je odbijao da preda saobraćajnu dozvolu službenom licu SUP-a. Nakon toga, prvostepeni sud dana 1. VI 2006. god. donosi pobijano rešenje posl. br. I. 216/05 kojim dosuđuje predmetni putnički automobil u svojinu izvršnom poveriocu i obavezuje izvršnog dužnika da preda izvršnom poveriocu automobil u roku od 15 dana.

Prema odredbi čl. 73. stav 5. ZIP-a, za potrebe popisa smatra se da su braćni drugovi ili vanbraćni supružnici suvlasnici na jednakim delovima svih pokretnih stvari koje se zateku u njihovoj kući, stanu, poslovnoj prostoriji ili drugoj nepokretnosti. To znači da za stvari koje su u državi izvršnog dužnika važi oboriva pretpostavka da su u svojini izvršnog dužnika i fikcija da su braćni, odnosno vanbraćni supružnici suvlasnici na jednakim delovima svih tih pokretnih stvari i da se popis može obaviti bez saglasnosti bračnog, odnosno vanbračnog supruga izvršnog dužnika. Međutim, to ne znači da se u izvršnom postupku, bez saglasnosti drugog suvlasnika može prodati cela popisana stvar, posebno ne bez obaveze uplate dela kupoprodajne cene i namirenja drugog suvlasnika, odnosno supružnika izvršnog dužnika. U izvršnom postupku se bez saglasnosti drugog suvlasnika može unovčavati samo suvlasnički deo izvršnog dužnika, a što je u skladu i sa odredbama člana 186. Porodičnog zakona prema kojoj za sopstvene obaveze preuzete pre ili nakon sklapanja braka odgovara supružnik koji ih je preuzeo svojom posebnom imovinom kao i svojim udelom u zajedničkoj imovini. Da bi supružnici u izvršnom postupku u slučaju iz člana 187. Porodičnog zakona odgovarali solidarno svojom zajedničkom i posebnom imovinom neophodno je da izvršni poverilac ishoduje izvršnu ispravu protiv oba supružnika. Donoseći pobijano rešenje bez prethodne isplate dela kupoprodajne cene srazmerno suvlasničkom delu supruge izvršnog dužnika, koja se u saobraćajnoj dozvoli vodi kao vlasnik vozila, prvostepeni sud je postupio suprotno citiranim zakonskim odredbama, na šta se osnovano ukazuje žalbom izvršnog dužnika.

(Rešenje Okružnog suda u Novom Sadu, Gž. 3358/06 od 22. XI 2006.)

DONOŠENJE REŠENJA O IZVRŠENJU OD STRANE MESNO NENADLEŽNOG SUDA

Ukoliko je rešenje o izvršenju doneo mesno nenadležan sud radi se o relativno bitnoj povredi koja nije bila niti je mogla biti od uticaja na zakonitost i pravilnost donete odluke.

Iz obrazloženja:

U ovoj pravnoj stvari određeno je izvršenje na novčanim sredstvima koja se vode na računu izvršnog dužnika. Po čl. 196. Zakona o izvršnom postupku, za odlučivanje o predlogu za izvršenje na novčanim sredstvima koja se vode na računu izvršnog dužnika mesno je nadležan sud na čijem se području nalazi sedište banke ili druge finansijske organizacije ili sud na čijem se području nalazi organizacioni deo banke ili druge finansijske organizacije kod koje se vodi račun dužnika. Zato je izvršni dužnik u žalbi istakao prigovor mesne nenadležnosti prvostepenog suda.

Prvostepeni sud je žalbu dostavio ovom sudu na dalji postupak, znači nije ocenio da je osnovana po čl. 20. stav 2. Zakona o izvršnom postupku.

Neosnovano dužnik u žalbi, po čl. 15. stav 1. tač. 1. ZIP ističe prigovor mesne nenadležnosti prvostepenog suda, iz sledećih razloga:

Po čl. 27. ZIP u vezi čl. 361. ZPP, odluka mesno nenadležnog suda je bitna povreda odredaba iz stava 1. istog člana u vezi čl. 196. ZIP, a pod uslovom ako sud u toku postupka nije primenio ili je nepravilno primenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od uticaja na donošenje zakonite i pravilne odluke. U konkretnom slučaju, pod pretpostavkom da prvostepeni sud nije bio mesno nadležan za odlučivanje o predlogu radi donošenja rešenja o određivanju predloženog izvršenja, ovo nije bilo ili moglo biti od uticaja na donošenje zakonitog i pravilnog rešenja.

Poveriočev predlog radi donošenja rešenja o određivanju izvršenja nije neuređen zato što poverilac nije dužniku dostavi presudu sa klauzulom pravosnažnosti i izvršnosti i specijalno punomoćje da se isplata može izvršiti na štednu knjižicu poveriočevog punomoćnika, kako žalilac ističe. Zakon o izvršnom postupku ne propisuje ovakvu poveriočevu obavezu, već obavezu suda da izvršnom dužniku dostavi rešenje o izvršenju sa predlogom za izvršenje (čl. 53. ZIP).

(Rešenje Okružnog suda u Novom Sadu, Gž. 6635/06 od 23. XI 2006.)

OTKUP STANA IZ DRUŠTVENE SVOJINE I STICANJE ZAJEDNIČKE IMOVINE U BRAKU

Kada je stan dobijen u toku trajanja braka, a dodeljen je za oba bračna druga i otkupljen po beneficiranoj-netržišnoj ceni, tada takav stan predstavlja zajedničku imovinu bračnih drugova u jednakim delovima.

Iz obrazloženja:

U pravosnažno okončanom postupku je utvrđeno da je dana 1. VII 1978. godine zajednička Komisija za rešavanje stambenih pitanja opštine grada Novi Sad donela rešenje kojim je tuženoj dodelila na korišćenje jednosoban komforan stan, predmet ove parnice. Ovim rešenjem je određeno da se tuženoj predmetni stan daje na korišćenje i za supruga, ovde tužioca. Dana 14. XII 1992. godine zaključen je ugovor o otkupu stana iz društvene svojine između Opštine Novi Sad kao prodavca i tužene kao kupca, po kome je tužena otkupila predmetni stan za ugovorenu kupoprodajnu cenu od 2.691.673,00 dinara. Parnične stranke su zaključile brak 1987. godine i u braku je rođeno jedno dete, maloletni M., 1989. godine. Za vreme trajanja braka stranke su bile zaposlene i ostvarivale su redovna mesečna primanja, te kada je tuženoj dodeljen stan od strane Grada Novog Sada tužilac je morao da priloži potvrdu od svoje firme da nije u mogućnosti da mu reši stambeno

pitanje da bi tužena mogla da od opštine dobije stan. U predmetnom stanu tužilac i tužena živeli su od 1988. godine zajedno sa detetom, održavali su stan i plaćali troškove stanovanja, a što se tiče održavanja domaćinstva zajednički su radili kućne poslove. Kada je 1992. godine trebalo da se otkupi stan, otac tužene je predložio tužiocu da izvrši otkup, ali tužilac je smatrao da sa otkupom treba sačekati, da otkupna cena bude niža, pošto je u to vreme bila veoma visoka otkupna cena, a tužilac u tom momentu nije imao dovoljno novca za otkup stana. Međutim, tužena je zaključila ugovor o otkupu stana, isplatila utvrđenu cenu za otkup stana, s tim što je novac za to dao otac, ali je tužilac naknadno hteo da vrati taj iznos, smatrajući da je to u stvari bila pozajmica. Međutim, otac tužene nije hteo da primi taj novac nazad.

Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje, nižestepeni sudovi su pravilno primenili materijalno pravo.

Zakonom o braku i porodičnim odnosima, članom 328. propisano je da imovina koju su bračni drugovi stekli radom u toku bračne zajednice predstavlja njihovu zajedničku imovinu.

Stoga, imajući u vidu odredbu člana 328. Zakona o braku i porodičnim odnosima Republike Srbije, po stanovištu Vrhovnog suda, stranke su doprinele sticanju zajedničke imovine u jednakim delovima, jer predmetni stan je dobijen u toku trajanja braka, stan su zajednički održavali i snosili troškove stanovanja, a stan je dodeljen za oba bračna druga, otkupljen po beneficiranoj - netržišnoj ceni i stoga predstavlja njihovu zajedničku imovinu u jednakim delovima.

Navodima revizije tužene ne dovodi se u sumnju zakonitost i pravilnost nižestepenih presuda, jer se u konkretnom slučaju radi o imovini koja je stečena u toku trajanja bračne zajednice, a tužena može imati samo obligacioni pravni zahtev u odnosu na tužioca, ukoliko tužilac nije učestvovao u otkupnoj ceni predmetnog stana.

(Presuda Vrhovnog suda Srbije, Rev. 293/06 od 9. XI 2006.)